

Minden eddigi társa: N. Erdős
1428 Franklin St
osztályharcok története.

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

No. 44. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 június 2.

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

"Az iparilag fejlettebb ország a kevésbé fejlettnél saját jövője képét mutatja". (Marx.)

KRIZIS-E VAGY CSAK PÁNIK?

A vasuton történt. Békésen olvastam az Industrial Union Bulletin, amikor beszélt egy nyájas idegen s egyenesen mellém telepedett. Egy pillanatra sem vette le rólam a szemét s az első alkalmat, hogy az újságból felnéztem, megragadta, a következő párbeszédet kezdte meg velem:

— Milyen lapot szokott olvasni ezen kívül? — kérdezte.

— Egy egész sereget — feleltem. Érdekel, tettem hozzá, hogy a mai gazdasági helyzetet Amerikában miképp magyarázzák vagy hallgatják el a lapok az emberek előtt?

— Oh, a mai gazdasági helyzetet nem sok a magyarázó, jegyezze ő meg. Az egész a rossz politikuskok műve. Mikor 16 évvel ezelőtt... és ledarálta az ismeretes mesét a tizenhat év előtti nagy rázkódástól és annak politikai összefüggéseiről. Mire én szerényen csak annyit jegyeztem meg, hogy két millió munkanélküli talán még nem egyedül néhány rossz politikust lehet felelőssé tenni. Erre aztán kitört belőle:

— Ez a mi nagy bajunk. Mindig valami láthatatlan ellenséget keresünk, miközben a szemmel látható a fejünkre nő. A rossz politikuskok, a trusztok uralmi birtokurelemmel nézitek, ahelyett, hogy erősen nekilátótok a jó politikuskok támogatásának, akik mindenféle üdvös intézkedéssel véget vetnének a bajoknak.

— Gazdasági válságok ellen nincs törvényhozási uton remélhető orvosás — véltem.

— Gazdasági válság? Eh, nonsense. Hol van itt gazdasági válság? Ha ilyesmi volna, akkor ezt elsősorban mi kereskedők éreznék meg, már pedig én, aki nő selyembluzokkal kereskedem, biztosíthatom önt, hogy olyan jó üzleteket csinálók, mint valaha.

— Én pedig — feleltem — aki a munkaerőmel kereskedem és soha sem tudtam, mi a munkanélküliség, rosszabb üzleteket csinálók, mint valaha és így vagyunk meg vagy másfél-száz ezren New York városában.

— Épp ez a baj — mondja ő — hogy egy gazdaságunk New Yorkhoz. Ha New Yorkban rosszak a viszonyok, menjenek el Philadelphia vagy Pittsburghba vagy Buffalo. Éppen ma olvason a "Times"-ban, hogy mind a három helyen örülten folyik a munka, tehát rem lehet szó sem gazdasági válságról.

— Én egyebet mondom önknek — feleltem — nemcsak, hogy mindezekben a városokban kevesen és nem találtak munkát, hanem azt is megtettém, hogy lakatos lételem az általános munkában, építkezéseknél kőmives munkát, vasuti gépjármű málózó és minden elképzelhető munkát hajlandó lettem volna elvállalni és pontosan megjelentem azon gyárak kapui előtt, amelyek az újságokban hirdettek, mégsem akadt semmi. Láthatja hát, mi igaz abból, mit a Times mesél. Én nem is vagyok az egyetlen, aki így járt.

— Feltéve, hogy ez mind így van, ez csak az önök sikertelenségét bizonyítja, nem pedig a gazdasági válságot, mert ha ilyen volna, akkor mi kereskedők is megéreznék azt, már pedig ismétlem, hogy igen kielégítő üzleteket kötöttem s nem vagyok az egyedüli, aki így járt.

— Mert nem a selyembluzok viselői és fizetői azok, akik érzik a gazdasági válságot — vetetem oda.

— Aha, a régi nóta. Ha gazdasági válság van, az mindenkit sújt, már pedig néhány megbukott cég, mely kénytelen volt becsukni az üzletét, elbocsátani néhány munkást, még nem mindenki.

Ezzel válaszatot be sem várva, felkelt és berohogott az étterembe, hogy kitűnő érveléséért egy jó ebédelt jutalmazza meg magát. Én tovább olvastam.

Egy jó félóra mulva dult arccal rohant vissza:

— Ugyan kedves barátom, nem tudna nekem öt dollárt kölcsön adni, míg az állomásra érünk. Képzelmé a csekkeket, mely százötven dollárról szól, az étteremben nem akarják készpénz gyanánt elfogadni, már pedig készpénz nincs nálam egy dollár sem egészen. Nagyon lekötöznék, ha kölcsön adna öt dollárt, hogy az ebédemet kifizessem.

— Öt dollárom nincs, válaszoltam részvétellel, de ha tudtam volna, hogy ebédelni akar, megkínáltam volna a magaméból s megtakaríthatna volna magának az öt dollárt is, meg a kellemetlenséget is. Főlényes mosolylyal nézett végig rajtam s mgindult, hogy végigjárja az összes kocskat, hátha akad valami résztvevő lélek, kinek van öt dollárja. Nagy nehezen akadt egyre s miután ügyét elintézte, visszatélepedett mellém régi helyére. Azután elkezdte:

— Csaknem minden héten van ilyen kellemetlenségem. A cégeknek, melyek vevőim, nincsen készpénzük s csekkekkel fizetik ki a számláikat, mely csekkeket azután sehoh nem tudok beváltani, mert csupa megbukott bankokra szólnak. Rémsök kellemetlenségem van ily módon az otthon felhalmozott értéktelen utalványok visszaküldésével és levélváltásokkal. De feltettem, hogy ezentul csak készpénzt fogadok el.

— Furcsa — mondottam — miért is nem fizetnek csakugyan készpénzzel a kereskedők, hiszen ők maguk is készpénzt követelnek a vevőktől?

— Miért nem fizetnek készpénzzel? Mert nincs nekik. Amit ők bevesznek készpénzben az a saját szükségleteikre kell: a mészáros, a tejész, a háziur bezeg nem fogad el csekkeket, ezekre megy a készpénz, a nagykereskedőt pedig már csak csekkekkel elégítheti ki, főleg ha nincs sok hitele és a nagykereskedő is követel fizetést — ha ilyen formában is.

— Nos, és ez az, amit önk olyan hallatlan jó üzletnek neveznek, hogy rossz csekkeket vesznek be, melyeket nem tudnak továbbadni, összekölszönik öt dolláros ebédekkel, míg a rossz utalványok és sok adósság annyira felhalmozódnak, hogy összerokadnak alatta s maguk is becsukják a boltot?

— Na, na — mondja az én emberem — a dolgom nem olyan veszélyes, hiszen csak nem fog örökké tartani ez a válságos helyzet.

— Válságos helyzet? Hiszen csak egy óra előtt jelentette ki, hogy nincs válságos helyzet.

— Nincs is. Az egész csak egy pánik, melyet a trustemberek és politikuskok idéztek elő, épp úgy, mint akkor, amikor 1892-ben... és itt megint kezdte darálni a betanított mesét, melyet őt az újságja és olvasmányai annyiszor hipnotizáltak, hogy a saját ellentétes tapasztalatai sem győzték meg annak átlátszóan hazug voltáról.

— Csak ennyit mondtam meg.

— Ne áltassák magukat szavakkal. Ez a pánik ez az általános ijedség, amely önt is öt percre megszállotta, mikor öt dolláros ebédjét nem tudta kifizetni, nem maga a tény, csupán annak egy tünete, a tény, a válság, a jelenlegi gazdasági rend életképtelenségének bizonyítéka és összeomlásának előjele. Ez pánik annyiban, amennyiben önkre gyakorolja hatását, de válság ez voltaképpen, oly válság, mint a tifuszbetegé, akinek a betegsége egy bizonyos fokán, a kritikus fokon dől el, felépül-e, vagy meghal. A mind gyakoribb válságok nagyon kimerítik ezt a beteg társadalmat s hamarosan megjelenik az a végző, mely után már csak az összeomlás követhetik be.

Az idegennek leesett az álla.

A "VILÁG IPARI MUNKÁSAI" SZERVEZETÉNEK ALAPELVELVEZETÉSE (The preamble of the Industr. Workers of the World.)

Daniel De Leon előadása a minneapolis-i, minnesota-i Union Temple-ben (Folytatás) (10)

John Jones és Daniel De Leon kölcsönösen megegyeztek arra, hogy Daniel De Leon július 10-én Minneapolisisban beszédet fog tartani, mely szolgálatáért John Jones neki, a fentemlített Daniel De Leonnak 400 dollárt fog kifizetni.

Ez az okirat mindkét fél aláírásával ellátva, szerződés volna. Ha én a megbeszélten napon előjövök, előadást megtartom és John Jones elmulasztaná a megállapított összeget kifizetni, úgy jogos okom volna, hogy szerződészegés miatt megindítanom ellene az eljárást. És másfelől, ha én elmulasztanám a megjelenést az említett napon, úgy John Jones szerződészegés címén beperelhetne engem és kártérítést követelhetne. Bármint gondoljanak is az emberek az én áram magassága felől, a szerződés érvényes volna. És miért? Mert mind a ketten, John Jones is, én is, szabadok voltunk szabadságunkban volt a másik ajánlatát elfogadni, vagy visszautasítani, egyikünk sem cselekedett kényszer hatása alatt, mindketten szabadon szerződünk.

Feltéve már most azt, hogy John Jones a helyett, hogy írta nekem, személyesen jöjjön New Yorkba, irodámba berontana, egy Colt-féle pisztolyt rántana ki hátsó zsebéből s a pisztoly ravaszát felhuzva, azt homlokomnak szögezne, mondaná: "Írja alá ezt!" miközben egy darab papírost volna élni, melyen a következő szöveg foglaltatik:

"John Jones és Daniel De Leon kölcsönösen megállapodtak és ünnepélyesen elvállalták a következő kötelezettséget, nevezetesen: hogy a másodrendű fél Daniel De Leon július 10-én

Minneapolisisban beszédet fog tartani és a jelen szerződésnél érdekelt első fél, John Jones a másik félnek, Daniel De Leonnak, szolgálatáért öt centnyi összeget fog fizetni, mely öt centnyi összeget a másik fél, Daniel De Leon, ezenel szolgálati méltányos ellenértékének elismeréséül és mely említett összeg barátságos és kölcsönös megegyezés útján állapított meg a két fél között." (Derütség.)

Vajjon aláírnám-e ezt a szerződést? De még mennyire (Derütség). Alul, felül, jobbról, balról aláírnám (Derütség). Nem is hagyám abba az aláírást (Derütség és tetszés). Ugy írnek alá, akárcsak egy "mozgó fénykép", mindaddig, míg csak a pisztoly el nem távolodott a homlokomhoz való aggasztó közelségből. — Ugyanez a helyzet ez, mint amelyben a munkás van, amikor "szerződést" ír alá (Tartós tetszés.)

Mondjuk már most, hogy John Jones a szerződés kezében, visszatér Minneapolisisba, miközben arca ragyog a becsületes hazafias meglepődöttségtől. Mondjuk, hogy kibérel egy termet, kinyomat és elterjeszt falragaszokat, melyeken az összejevetel és a beszéd hirdetve van s a gyűlést az újságokban is közhírré teszi; mondjuk, hogy az ezért járó számlákat is kifizeti, sőt még azt is tegyék fel, hogy ez alkalommal nem csap be senkit. A gyűlés napja és órája elérkezik — de én nem. A gyűlésterem megtelik, de az én távollétemben. Óra óra után mulik — bárki jöjjön is, én csak nem érkezem.

A közönség ráront John Jonesra és alaposan összeszedi, belépti díjának visszafizetését követeli s azt meg is kapja. Mondjuk, hogy John Jones "szerződészegésében" megbotránkozva, kártérítési pört tenne ellenem folyamath. Vajjon mi történne? A bíróság, mint csallót elutasítaná, sőt talán még őt magát helyeznék vád alá. Az a "szerződés" semmi és érvénytelen; az csak a csalás egy bizonyítéka, melyben John Jones bűnös és mindez azért, mert nem voltam szabad, mert kényszer alatt tartott.

— Ugyanígy áll az eset azzal a munkással, aki "szerződéseket" ír alá és a kapitalistával, aki azokat kicsikarja. (Tetszés.) A munkás nem azon helyzetben van, amelyben a kapitalista: hiányzik nála az akarat és a hatalom arra nézve, hogy a munkaadóval szerződéseket kössön. Ez az utóbbi az éhség korbácsát suhogtatja a munkás fölött, melyet a tőkés rendszer az urak kezébe ad és amelynek segítségével ezek bérabszolgáikat az alávetettségre kárhoztathatják. Hiszen ezt a nyílt maguk a kapitalisták is kipattantják meg nyilvánosan tett kijelentések alkalmával is, ha a harag elővigyázatlanul teszi őket, hogy "csak az éhség korbácsütéséi" képezek a munkást a taposómalomban fogva tartani. Az emberiség és igazságosság itélőszéke előtt azok a "szerződés"ek, melyeket a munka aláír, érvénytelenek és hatálytalanok. És mégis mit tapasztalunk? Ez a szinjátek oly mindennapos, hogy egy "rendszer", egy megfontolt eljárás jellegét öltötte magára, melyet a munkaadók munkáshadnagyaikkal együtt alkalmaznak, hogy a munkásmozgalmat megbénítsák, sőt, ami még rosszabb, ennek az egérlük látszatát adják.

A mód, ahogy ezt teszik, a következő:

Mondjuk, hogy én egy vasut-ménás vagyok. Listáimat vagy szerződéseimet nem összeszámalkoztam együtt, hanem minden szakmával külön-külön kötöttem meg, már pedig nincs közöttük annyi önálló szakma, hogy az én céljaimat elég jól szolgálhatná. Engedjék meg, hogy az alkalommal felhívjam figyelmüket arra a körülményre, hogy az "American Federation of Labor" az ő nemzeti és nemzetközi szervezeteit minduntalan önálló szakmákra szakgatja szét. Védelmzőik nagy hűhót csinálnak egy-néhány kivétel esetből, hogy úgy tünessenék fel, mintha az A. F. of L. maga is azon az uton volna, hogy ipari szervezeté válják. Az igazságszolgáltatási viták mind nagyobbodó terjedelműek ennek ellenkezőjé széli. Előadásom során módjuk lesz az A. F. of L.-ben nyilvánuló abszolút szakma-önállóság iránzatának jelentőségét méltányolni. Hogy tehát a fonalat felvegyem ott, ahol elhagytam — minden külön szakmával külön szerződést kötök, mely csak vasuti vonalomon alkalmazva van — és nem is találhatok elég sokat, mely célommal megfelel. A mozdony-építőikkel kötöt szerződéseim úgy van megfogalmazva, hogy mondjuk április 15-én jár le a váltóóráimmal kötött szeptember 3-án a fűtőkkel kötött január 31-én; a vasuti szolgálkál kötött november 30-án — és így tovább annyi hivatáson keresztül, amennyire a pure and simple unionizmus nemcsak szétforgácsolja a munkásságot és ez a szétforgácsolás nem lehet elég messzemenő, hogy érdekeimnek megfeleljen. Az által, hogy minden külön hivatást külön szerződéssel kötöttem meg, mely más-más napon jár le, az ipart hatalmamba kerítettem.

(Folytatjuk.)

ESEMÉNYEK

SZEGÉNY GAZDAGOK ÉS GAZDAG SZEGÉNYEK. — A JÓTEKONYSÁG MINT MÉRÉG ÉS A SZOLIDARITÁS MINT GYÓGYSZER. — KIK ÖRKÖDNEK A POLGÁRI VILÁG "RENDJE" FÖLÖTT?

Aki ért hozzá, hogy mások munkájának eredményét a saját hasznára fordítsa, az megkímélheti magát a "nemesítő" munkától, élhet kedve szerint, válogathat az élet gyönyörűségeiben, tetszése szerint követheti hajlamait, élhet művészi élvezeteknek vagy testi szórakozásoknak, szép versenylovakat, csodaszép asszonyokat, avagy mesés természetű és művészi kinézetet szerethet meg, teljesen tetszése szerint. Lehet belőle világhírű tudós, más, szerényebb anyagi de jelenléteken kívülálló szemléti viszonyok között élő embertársa segítségével, lehet művész, csak az éhez szobrász vagy festő remekel alá kell írnia a nevét — csekély ellenzolgáltatás fejében. Lehet ünnepelet politikus, utolérhetetlen szónok, csalhatatlan diplomata, csak úgy, mint jószimutató börszakter, avagy tetlen "szelvényemetsző".

Az ilyen emberek és azok, akik ezeknek segítségével vannak azon törekvésükben, hogy tömegtelen más ember munkáját ilyképpen gyümölcsöztessék a maguk számára, jól élnek ebben a siralomvölgyben, a többinek pedig azt a vigasztalást nyújtják, hogy majd még rájuk is sűrű a nap — amott. Vannak azonban megalkodott emberek, akik úgy vélekednek, hogy jobb ma egy tuzok, mint holnap egy veréb és megpróbálkoznak, kétségbeesett elszántsággal kísérleteznek, miképp lehetne meggazdagodni a szerény ördögnek. Ez aztán ezer közül egynek sikerül is, ha sikerül, a többi pedig kénytelen beletörődni abba, hogy ő bizony csak arra való, hogy másnak harcosoljon össze gazdagságot, míg ő maga csak akkor juthat jobb helyzetbe, ha elég esze van hozzá belátni, hogy nem léven módjában a másik kilencszázkilencvennyolccal a saját céljaira dolgoztatni, azokkal együtt fog dolgozni mindnyájunk közös céljaira, ha elég esze van felismerni, hogy az ő helyzete nem lehet jobb addig, míg a másik 998 ember helyzete is meg nem javul s e tudatától áthatva, azokkal nem szervezkedik.

Persze addig, míg ez az "esze megjön" az embereknek, sulyos megpróbáltatáson és tapasztalatokon kell keresztülmennie, mert mind több és több lesz az a hely, ahol ezer közül egy viszi valamire és 999 abból él, hogy ennek az egynek a jótétét fokozza és biztosítja.

Mind nagyobbá válik az a terület a polgári társadalomban, melyről a szellemileg képesek kisorsolnak, hogy az anyagilag képesek jussanak uralomra, anyagi erejükkel a szellemileg erősebbeket is hatalmukba kerítve. Ennek a ténynek egy riktó példája az a hír, mely a közelmúltban az újságokat bejárta s így hangzik: "Az Egyesült Államok hivatalos köreiben kinos feltűnést keltett, hogy Berlinben aggodalmakat támasztottak az új amerikai német nagykövet Hill személye ellenében, kifogásolva, hogy szegény ember létére nem tudja majd helyét jól betölteni." Természetesen, mert az amerikai és a német kapitalisták nemzetközi vonatkozásaira csak oly ember alkalmas, aki maga a kapitalista, az amerikai és a német szegény emberek kölcsönös viszonyaival pedig ki tőrődik? Szegény ember nem alkalmas diplomáciai pályára. Nemcsak az ugynevezett "reprezentáció" az, ami óriási költséget igényel, mert hisz elvégre ezt el lehetne intézni a magasabb fizetéssel is, de főleg azért félt a szegény ember, mert ez az emberfaj sohasem megbízható. Nem lehet tudni, mikor szállja szelleme és elragadtatja valami káros cselekmeg az "irigység" avagy a "mohó kapzsiság" detre. A szegénység veszedelmes dolog, és ott, ahol politikai vagy diplomáciai tevékenységről, személyhez kötött tevékenységről van szó, ott az ember nem lehet elég óvatos. A szegény ember mindig megbízhatatlan a gazdagok szemében és így érthető a jó német kapitalisták aggodalma. Meret Hill ur nem az amerikai népek érdekeit van hivatva képviselni Németországban, hanem a — német kapitalistákét. Csak az a furcsa, hogy ez "kinos feltűnést keltett az Egyesült Államok hivatalos köreiben."

A "Huszadik Század"-ban olvassuk a következő kortörténeti szemlélet:

A legelőkelőbb körök és a papság a szabadkőművességgel versenyez kelve, hangoztatják a jótékonykodás szükségességét. Az Országos Gyermekvédő Liga az utcára viszi a jótékonykpropagandáját. Néhány mágán a jótékonyk-vándorapostolává szegődött és betutazva az országot, a vidéki városok lakosságának alkalmat nyújt arra, hogy a jótékonyk-nemes és magasztos erényéről előadásokat halljon. Nem egy gazdag ur mondja el azt, hogy mindenki tartsa szem előtt, hogy a szegénységgel szemben a legszebb, legnemesebb s egyedül helyes elv: ami az enyém, az tiéd is. Az előadások és ünnepi szónoklatokban minduntalan

felhangzik, a hanglétra minden magasságában, az andagio és fortissimó közi minden fokozatban, a felebaráti szeretet. Ez az alap, melyre a vándorapostolok szerint a társadalom építendő, ez az egyetlen, melynek segítségével a társadalom rozoga alkotmánya megmenthető. És dicséretükre legyen mondva, ebben igazuk van. Ha megvalósulna a társadalomban ez az elv: ami az enyém, az a tiéd, akkor a társadalom helyes alapon állna. Félő azonban, hogy a felebaráti szeretet e jelszavának nincs tartalma, hogy ez csak üres szó, mint a keresztény-szocialisták egy vezére mondta, hogy az ő jelsza: vuk ez: ami az enyém, az a tiéd, de nem az, hogy ami a tiéd, az az enyém. Vagyis a keresztény felebaráti szeretet nem téri azt, hogy a szegény, akinek a gazdag a fenti jelszót megmondotta, azt mondhatta rá a nyelvtan és logika elemi szabályai szerint: tehát ami a tiéd az az enyém.

A felebaráti szeretet e jelszava tehát igaz s így nem csoda, ha azokat az eredményeket, melyeket tőle várnak, nem fogja megvalósítani. A felebaráti szeretet jelszó csupán s ma már gondolkodó tömegek ennek következtében eleve meglátják az ily irányok csödjét. A szeretet az egyenlők közt érzés. A szeretet ma nagyobb, mint a történelem bármely korakában volt, de az alsó osztályok előtt kétségtelen, hogy ők egymást szeretetik csupán, valamint a felső osztályok őket sohasem szeretetik, csupán szánhatják. A jótékonykodás forrása sohasem a szeretet, hanem a féltés. A szeretet legfőbb tulajdonsága, hogy vízszintes irányban, az egyenlő magasságban állók közt terjed. A jótékonykodás apostolai maguk sem tudják talán, de ők is csak szánalmat éreznek. A nép ezt már régen megérezte s ezért nem fogadja a jótékonykodást hálával. Tudja már régen, hogy a felebaráti szeretet erény, de tudja azt is, hogy arra a kérdésre: ki a felebarát? mindenki másképpen felel, de senki sem tekint a felebarátjának a társadalom legalsó osztályában levőket, azok közül, akik legfeljebb vannak.

Az ujkor meghozta a tömegeknek a szeretet alapján egymással való egyesülését és a többiekkel szemben a küzdelmet, akiket szintén összefűz a szeretet. E küzdelem növelte meg az összevalók egymáshoz viszonyát annyira, hogy a felsőbbekkel szemben a közönyű átalakulhatott ellenszennvé, sőt sokszor gyűlöletté. Aki jól lát, az meglátja a mai tömegmozgalomban azt az iránzatot, mely a hasonlókat, rokonokat szeretetre bírta, az meglátja azt is, hogy a szeretet nem kevesebb ma, mint régen, sőt azt is, hogy a felebarátok köre mindinkább terjed, de meglátja azt is, hogy a szeretet növekedése sem öncél, hanem a felebarátok sorának javítását célozza. Ennek a módja tekintetében lényeges a különbség a szeretet hirdetői és a szeretetet érzők közt. A tömegek megtanultak szeretni és így egymásért küzdeni. Ezt a küzdelmet a felebaráti szeretetnek nevezett szánalom legszebb kifejezése, legjobb megnyilvánulása sem állíthatjuk meg.

Nincs szükség szánalomra, hanem a tömegek mozgalmával párhuzamosan oly intézmények létesítését, melyek a tömegek kitorésai ellen a társadalom azért biztosítja, mivel újabb s újabb lépést jelentenek a társadalom oly alakulása felé, melyben a szeretet szó nem fog szánalmat takarni Amíg ezt meg nem értik, amíg a felebaráti szeretet első feltételeként az egyenlőséget is nem hirdetik a jótékonykodók, addig jótékonykagukért mindig hálátlan-sággal fognak fizetni a megajándékozottak s így hamar elveszik kedvüket a jótékonykagtól. Legfeljebb a mai társadalom fenmaradásának biztosító dijaként lehet a jótékony intézményeket venni, de nem a szeretet nyilvánulásának tekinteni.

A rend őreiről, akik oly erkölcsös felháborással üldöznek minden törvénytelenéget, hősies csapásokat mérnek vételezőn nőkre és bombákat vetnek békésen gyűlésező emberek közé — a rend érdekében, azt hinné az ember, hogy mindegyik maga a megtestesült erény s hogy legalább azt az erkölcsi felogást tartják tisztelben, melynek állítólagos védelmében bunnakoznak az embereket. Most az a három rendbeli vizsgálat, melyet három derék polician ellen indítottak, szétrombol minden ilyes illuziókat és kiderült, hogy az egyik tiltott fogadásokat kötött lövészgyekre, a másik a szándékos emberölés vádjá alatt van fogva, a harmadik ellen pedig részegeskedés miatt folyik a vizsgálat.

Mi ezen nem csodálkozunk. A polgári rend védelmére és őrizetére tudatosan — ki más vállalkozhat, mint családok, gyilkosok vagy részegek?

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.
Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.
Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre \$3 00
Fél évre 1 00
Negyed évre 0 50
Európába 12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.

ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.
A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, June 2, 1908

TARLOZÁS.

"Egy nemzet háltatlansága" címen, hosszú lére eresztett, selejtes cikkben kesereg Tihamér afelett, hogy a magyar nemzet még most sem emelt szobrot Jókainak. Sokan furcsánk találják, hogy akkor, amikor a válság okozta munkanélküliség következtében a magyarság legnagyobb része nyomorban él: Tihamérnak az a legnagyobb baja, hogy Jókait nem látja megszeresített. Mi nem találjuk furcsának. Mi ismerjük Tihamért. Neki a szobor a specialitása. Ő a szoborból él.

Azt írja, hogy még utóbb negyedik azt a magyar nemzetet érő örök gyalázatot, hogy idegen nemzetek fognak szobrot állítani Jókainak. És így folytatja: "Szent meggyőződéssel hisszük, hogy az amerikai magyarság sietve megelégedne ezt a gyalázatot, ha történetesen nem volnának olyan gyalázatosak a munkaviszonyok. Jönnek azonban majd jobb idők is és lelki teljes erejével hisszük, hogy ezekben a jobb időkben az amerikai magyarság tudni fogja kötelességét és hála méltó keretben fog megnyilvánulni a legnagyobb magyar költő emléke iránt."

Ez más szóval azt jelenti, hogy ismét — gyűjtés lesz. Letarolván már minden címet a gyűjtésre: Magyar Vincét, Jóherét, Washington, árva házat, özvegyeket, sajtó-egyletet stb.-t. Tihamér ismét megtalálta a címet az "édes honfitársak" megherélésére: Jókait.

Tapasztalatai a gyűjtés terén azt bizonyítják, hogy leghálásabb dolog mégis csak szoborra gyűjteni. Jóherét, özvegyeket nem lehet letelepíteni: a szobrot igen. A szoborra való gyűjtés több profitot is jelent. Több a mellékgyővedelem. Ha árva házak gyűjt, nincs ok bankettet rendezni, nincs utazási költség, megnézési díj, korszor elhelyezéséért járó napi díj stb. És bár tudja, hogy tarthatatlanok a munkaviszonyok — hisz egy jobb jövőben. Egy olyanban, melyben a kalózkodás dusbán fizet. De számításán kívül felejt Tihamér urt, hogy mire az a számára jobb idő elérkezik, Amerika magyar munkásai — kiknek felvilágosodását, művelődését a Népakarat folyton előreviszti — már lerázták magukról a Kohányiakat s a hasonszörű szélhámosokat. — Szent meggyőződéssel hisszük.

MI A VALÓSÁG?

Az "Előre" című újságban egy közlemény jelent meg, amely szerint a S. P.-nak Schenectadyban tartott népgyűlést a S. L. P. megzavarta. Ezzel szemben a tény az, hogy a gyűlésen csak két szocialista munkáspárti volt jelen s az első felszólaló, aki a napirend előadójának előadása után felszólalt, S. P.-ista volt, aki elítélőleg nyilatkozott Bárdnak bárdolatlan ki-rohanásáról a S. L. P.-val szemben. Tény továbbá az, hogy egy elvtársunk is szót kért és kapott és rámutatott az előadó terjedéseire, mire Bárd el is ismerte, hogy "tévedett". A gyűlési tudósítás, amelyet nem a schenectady-ék küldtek be — nagy visszatetszést szült magában a S. P.-ben s mint a schenectady-ék mondják, még egy ily "tévedés" s az "Előre"-ék Schenectady-ban talajt vesztettek.

A MILWAUKEE-I KARNAGY.

— Ez sem zsarolás? —
Milwaukee-i elvtársaink ez egyszer a maguk kárán tanultak. Van egy karmestere a dalár-

dájknak (Burghardt Robert a neve) aki nem rég jött Magyarországból, honnan már régen elkívánczolt.

A Milwaukee-i szervezet előleget adott neki és hamarosan megbizta, hogy állítson össze egy programot dalárünnepélyükre. A karnagy ur megvette. A szervezet tagjai, mint nem szakértők, nem tudták, mit jelent az a program. Csak annyival voltak tisztában, hogy a karnagy urnak kellett sürgősen a multság reklámcélból, de hogy az minő anyagi terheket ró reájuk, arról sejtelmük sem volt. A karnagy ur annál jobban tudta. A multság előtt egy héttel jött egy számla \$27-ről. A szervezet — tekintettel a kongó pénztárra — (a karnagy urnak volt orszárlésze a kiírásában) elhatározta, hogy ez összeget beszámítja a két hónap előtt adott előlegebe.

Mi történt erre? A karnagy ur benyújtott még egy 35 dolláros számlát — mely azonban csak a multság után lett volna esedékes — és nem bizván a szervezetben, követelte, hogy biztosítsák részére a két számla kifizetését a multság jövedelméből, ellenkező esetben — nem jön el a multságra dirigálni. Sőt még egy harmadik számlát is nyújtott be és a titkár előtt elvetemült módon rendőrséggel fenyegetőzött a multság megakadályozása céljából.

Aki jöltévéjével szemben úgy viselkedik, mint a karnagy ur, csak megvetést és nyilvános megbélyegzést érdemel szervezett munkások részéről.

HERCEG MINT FOGOLY.

A budapesti Népszava írja: Vizsgálati fogásban busul Berlin városában Eulenburg herceg, a császárnak volt belső embere, barátja. Büntet ismeri az egész világ. A beteges hajlamu szerencsétlen öreg ember most az egész világ előtt meggyalázva, várja a kemény ítéletet vagy a megváltó halált. Társai, akik az övéhez hasonló uri ocsmányságban lették gyönyörűségüket, szintén becsületesztesztet, az előkelő társadalomból kilökve, züllenek szerteszét. És sok előkelő német ur van szörnyű drukokban: ha valami irlagmatlan kéz le találja rántani az ő leplüket, veszte volnának ök is.

Magyarországon nem drukkol semmiféle nagyuri csirkéfogó. Magyarországon az erkölcs hona. Itt nincsenek fajtalan mánások és bankárok, mint Németországban; itt nincsenek panamák, mint Franciaországban.

Nincsenek? Ki ne emlékeznék — hogy csak egy példát mondjunk — a kosaras-asszony ügyére. Nem régi történet, kilenc-tíz esztendő mindössze. A kosaras asszony sürün szállította a 10—12 esztendő gyermekleánykát gazdag, befolyásos uraknak. És a Népszava megnevezte, nyíltan megnevezte a kisasszony egyik-másik méltóságos kuncsaftját: a rendőrség pedig egytől egyig ismerte a gyermekhura és nagyurakat. De ki hallotta, hogy a gyermekrontók börtönbe vagy vizsgálati fogásba, vagy akár csak a vádoltak padjára kerültek volna!? Ki hallotta, hogy a kosaras asszony valamelyik kuncsaftja sajtópórt indított a Népszava ellen? Ilyet senki sem hallott.

És a panamák? Itt játszódnak le a szemünk láttára. De panamista nagy urakra itt még nem terítették rá a vizes lepedőt soha. Egy herceg a vizsgálati fogásban? Magyarországon ilyesmi el sem képzelhető. Magyarországon erkölcsös ország.

Berlinben a Charité-kórházban, rendőri őrizet alatt vergődik beteggyán a herceg, aki plebejus férfiakkal folytatott szeretkezést. Körülveszik előkelő fiai; félmillió márká övadékok kínálják a bíróságnak, hogy bocsássa szabadon a hercegi vizsgálati foglyot. De az nem eresztí.

Hej, szegény herceg, miért nem született magyar hercegnék? Soha semmi ki nem tudódott volna rólad. Ha kitudódott volna, börtönbe bizony nem kerülte volna. Mire volna Ázsiában a sanatorium? Arra, hogy két, négy, vagy icsz hónap múlva, a legakasztani valóbb uri gazember is gyógyultan és becsületesen távozhossk belőle.

AZ IDŐ ROHAN.

Gondolkodni nem tudó emberek gyakran mosolyognak a szocializmus felett. A szocializmust megvalósíthatatlannak tartják.

Az ilyen embereknek emlékeztetése idézzük Webster Dánielt, aki valaha nevetett annak a lehetőségén, hogy a mai Washington állam a Unio egy része lehessen, azon okból, hogy az a szenátor, akit az állam választana, el sem érhetne a Egyesült Államok székhelyére — a nagy távolság miatt — megbízatásának lejártá előtt. Akkor t. i. még nem voltak vasutak. Ma Washington a Unio egyik állama, ahol a szocialista mozgalom is meg lehetőségi ki van fejlődve. És a szocialista újságok ma sokkal előbb érkeznek meg Washington államba, mint megérkezett Webster a fővárosba Massachusettsből, első ízben történt szenátorrá való választása idején.

CHICAGOBÓL.

A társadalom két kidölt oszlopa. — Egy polgári lap kiszendése és halála.

John M. Armstrong, volt politikus, vasutkirály és építőmester az általa épített kerületi feyház egyik cellájában elmélkedik fényes (?)

multjáról és volt barátjáról, kik most cserbenhagyták, azt tartván: "bárki voltál eddig, a lényeges az, hogy mi vagy most?" Armstrong politikai karrierje egészen fiatal korában kezdődött. Husz éves korában már a városi tanácsnak tagja volt. Mint építési vállalkozó, majdnem minden régebb nevezetes épületet ő épített. A Jacksonville, Tampa és Key-West Railroad, ugyszintén a Jankton, Norwalk és South Western vasutvonalakat is ő építette. Több ízben tönkrement és — úgy mondják — ügyessége révén ismételtén vagyonra tett szert. Mi tudjuk, miből áll a tőkésék ügyessége: csalásból, mások tönkretévesztéséből stb. Míg Armstrongot ebbeli mesterségében nem multa felül senki, addig neki sikerült minden. De most, hogy nagyobb rablók és zsványok tüntek fel a láthatáron, neki és a hozzá hasonlóknak pusztulni kell. Annyit azonban be kell tudni érdeknül ennek a kidölt oszlopnak, hogy nem egy-könnyen engedte át a teret másoknak. Megalkította a Steelcar-Companyt \$10,000,000 tőkebefektetéssel, persze csak papíron és részvényeket kibocsátva, minden kigondolható gyálatos módot kitalált, hogy a közönség érdeklődését felkeltesse, mi neki némileg sikerült is. Többeket hálojába csált. De mielőtt előbb állhatott volna, idejekorán nyakoncsipték a nagyobb csalók és a hívőkre került a testvér. A társadalom oszlopa szülőjének áldozata lett.

A magyar példaszó azt mondja: "a politika uri huncutság." A szocialisták azt mondják, hogy a tőkés-politika csak üzlet, ez meg viszont nem más, mint csalás és rablás. Községi, állami és országos adminisztrációk mindig váltakoznak. Egyik politikai csoport ki, a másik bemegegyen és odaül a husos tázékhöz. Ilyenkor a győzelmes csoport mindig igyekszik bizonyítani, miszerint ő az igazi és előde rosszul működött és viszont ennek az utóda ugyanazon belyeget süti rá emerre. És a nép, a "mindenható nép", beveszi a maszlagnet és engedi, hogy szemébe tovább hintse a port.

John M. Collins, volt városi rendőrkapitány, ki a tőkésék érdekét nem kevésbé hiven szolgálta, mint utóda, a híres Shippy, törvényszék elé állítottott. Ráfogták szegény ártatlan bányákára, hogy hivatalát a helyett, hogy a rend fenntartására használt volna, politikai érdekének előbbrevitelére használta fel. A rendőrséget ugyanis a nagy hivatalnokoktól le egész a közlegények fizetésükhöz mérten megtaksálta s az ésszegt a volt polgármester F. Dunne választási költségére használták fel. Továbbá azt is bizonyítják a mostani adminisztráció emberei, hogy a rendőrség nagy részét civilek öltöztette és házról-házra járatta Dunne érdekében agitálni s ugy csöndesen besugatta, hogy Dunne megválasztását a rendőrség óhajta s aki annak ellenszegül, az vigyázzor bőrre. Mindez a város pénztára rovására ment, mert az ilyen szolgálatban levő rendőrök rendszer fizetésben részesültek.

Midőn ez a kidölt oszlop hivatalában pöfeszkedett, mindig a rend fenntartásáról beszélt. Ehhez alaposan értett. Különösen, midőn arról volt szó, hogy a munkásokat üldözze, ha az utóbbiak a munkáltatókkal béharagra keltek, adta ki nagy passzióval a parancsot: "erélyesen használjátok a bunkósbotot!"

Mindebből azt következtetjük mi szocialisták, hogy igaz, miszerint "a politika uri huncutság" de a tőkés politika, üzlet, csalás, rablás és népméltás. Törekedjünk, hogy mentől hamarabb mentünk meg az emberiséget a jelenlegi szégyenletes üzérkedés átkától.

Született — élt — kinlódott és — kiszendvedett; örök béke és nyugalom hamvaira. Így énekl meg a chicagói magyarság a jobblétre szenderült őrangyalát, az artatlan "Chicago Hirlap"-ot. Kicsiny, szegény teremtménynek bár élete rövid volt — de sok megpróbáltatásan ment keresztül. Az átkozott szocialisták most az egyszer igazán felsülték, mert azt jószolták az újszülötnek, hogy igen rövid életű lesz, mert ki az ördögnek kell majd az ilyen szellemi korsz. Hát bizony jóslatunknak csak fele következett be, t. i. már meghalt. De hogy nem kellett senkinek, az nem áll! Annyi gazdájá akadt, hogy minden hétre jutott egy. Fél-tucat magántulajdonosé volt (a megvétel mindig hitelre történt,) megannyi részvénytársaság, mely egy sereg igazgató, üzletvezető, szerkesztő, ügynök stb.-vel járt; ezen cimekhez, kevésnek kivételével, csak pénzösszeg befektetés utján lehetett hozzájutni. Midőn a pénz kifogyott, az igazgató megszünt igazgatni, az üzletvezető nem vette a üzletet. Míg végre a gondviselés megszánta a kölyköt s kiöltött részére megváltót Sipőcz "honfitárs" személyében, ki az utolsó tulajdonostól a haladéktól átvette, hogy testét visszaadja az anyaföldnek és azt, mi eddig élető ereje volt, a fényes csengő ércet zsebébe csusztaga s odébb álljon.

A szülők, keresztkomák, üzletvezetők, igazgatók, hirdető, jótállók, előfizetők, egy csomó betűszedő s egy megfőrt szívű megüresedett erszenyű menyasszony keserves könyekkel siratták a kinos vonaglás közt korai halállal kimúlt hirlapcskát és a megszőkött tulajdonost, szerkesztőt s országos csalót.

Ebből tanulhat a chicagói s minden más magyar munkás. Egyedül a "Népakarat" érdemli a munkás pártfogását, mert a munkásság tulajdonát képezi.

VERESÉGEK ÉS GYŐZELMEK.

— Olive M. Johnson. —

Mikor a napokban azt a kijelentést tettem, hogy a munkásmozgalom nem győzelemről győzelemre, hanem ellenkezőleg vereségről vereségre halad előre, amíg végre energiáját és tapasztalatait össze nem gyűjti a végső nagy győzelemben — a társadalmi forradalomban, mondotam ezt magyarázat és közelebbi meghatározás nélkül, mivel előttem sarkigazság, amit e nyilatkozat magában foglal, amely vélemény szerint nem szorul többé bizonyítékra, mint matematikában az a tétel, hogy kétszer kétfő négy. De meglepetésemre úgy találtam, hogy sok szocialista nem így van ezzel.

Tágab értelemben mit értünk mi munkásmozgalom alatt? Kicsiny, szűkgyú és önhitt népek közvetlen környezet a láthatára és az ilyen az ipari unioizmus egyszerű menyezete alatt húzódv meg, tudatlanul az I. W. W.-ban találják alfáját és omegáját.

A munkásmozgalom, egész ellenkezőleg, az elnyomott osztálynak mindazt a nagy és szép harcát, mely a munkásosztály felszabadítására irányult attól az időtől kezdve, amikor először nyilvánul osztályélet a kapitalista társadalom előidőiben.

Elsősorban látjuk a tisztán utopista mozgalmakat, melyek egyszerűek voltak a kapitalista szédélges és tudatlanság kritizálásában, főül mulhatlanok a szatirában; de minden gyakorlati szándékú sikertelenségre volt kárhoztatva, mivel mozgalom az osztályharc praktikus alapjai nélkül irodalmároknak s kiváló közép-osztálybelieknek tisztán intellektuális mozgalma volt.

Azután ott volt a Kommunista Liga, amely valóságban a legkülönfélébb fajta emberekből állott, kik valami sérelmet szenvedtek a kapitalista társadalomtól. Szerepet játszott azokban az időkben, mikor ezeket a sérelmeket kellett hangoztatni — minél többet, annál jobb s mellette ki által és hogyan — hogy a proletáriátusnak, mely csak röviddel előbb fejlődött ki a rabszolgai és leigázott jobbágy-osztályból, felköltéske alvó érkeiket.

De mihelyt a munkásosztályban elegendő osztálytudat fejlődött ki ahhoz, hogy nyilvánuljon, különbség keletkezett a középosztálybeli individuális elégtelenség és a társadalomban történelmi hivatással bíró proletáriátus között. A Kommunista kiáltványa darabokra tört és annak darabjaiból épült föl az egyszerű történelmi alkotás, az International Workingmen's Association, mely évekig tartotta Európát rettegő bámulatban s megtanította a koronás főket és diplomátákat remegni. Valóban nagyzerű volt a munka, melyet a munkásosztály öntudatának felköltésére s gazdasági és politikai szervezetek alakítására fordított. Azonban halálharangja megkondult és vereségre bökvetkezett az 1848 forradalmi esztendőjében, amikor sajtóját lefoglalták, szervezeit feloszlatták s tagjainak többségét száműzetésbe kényszerítették. De az Internationalnak energiája és tapasztalata vajjon elveszett-e? Vagy vereségének eredménye a munkásosztály demoralizálása, elkedvetlenítése, leigázása volt-e? Nem inkább mondhatjuk-e, hogy a munkásosztályt fölemelte, látókörét szélesítette, tapasztalatait eregítte, lelkesedését szította, ellenálló képességét sokszorozta? Nem joggal mondhatjuk-e, az a vereség volt bizonyos határig s talán nagyon is messze határig megteremtője annak a remek tudományos irodalomnak, melyet a száműzöttek nyújtottak a munkásmozgalomnak? Vajjon nincs-e ma világszerte munkásmozgalom, mely tanuskodik a tényről, hogy az Internationale nem hiába élt, harcolt és bukott!

Miután Európában megbukott, az Internationale központja Amerikába helyeztetett át. Többé soha sem játszott historiai szerepet. De közvetlenül belőle alakult ki a Knights of Labor*. A Knights of Labor gigási munkát végzett. Az amerikai munkásosztály még csak akkoriban kezdte magát proletárnak érezni a méhetetlen kinevezett forrásainak és az eddigi időkig a boldogulásra legaiább némileg egyforma alkalmas házájában. Az osztálykülönbség érezhetővé vált, de a munkások szellemileg a tévelygő hazafiság ködös lépcsőin álltak, az amerikai szabadságnak, függetlenségnek s egyenlőségnek zavart képzeteivel.

A Knights of Labor hatalmas agitációja sokat tett az alvó tömegek felébresztésére. De a munkásmozgalomnak még azidőben fejletlen állapotából következőleg szervezetenek alkotmányában sok végzetes hiba volt. Tehát utja nem a végső győzelemre, hanem bizonyos és kiürülhetetlen vereségre vezetett. Tagjai és osztályai közül többen többé-kevésbé burkoltan a fizikai erőszakot hirdették. Ez volt a végzetes csapás. Veresége és bukása az 1886-iki chicagói anarchista rendőri kirohanásokkal következett be. Valóban buták vagyunk s öt ember hiába halt meg s három hiába töltött hosszú éveket a börtönben, ha ebből a vereségből nem vagyunk képesek levonni azt az értékes tanulságot, hogy a fizikai erőszak propagálása romlásra vezet.

(Folyt. köv.)

* A Munka Lovagjai. Philadelphiában megalakult s csakhamar az egész E. Á. területére kiterjedt gazdasági mozgalom.

TÁRCA.

IGAZMONDÁS.

Irta: Gárdos Mariska.

Asszonyom, mint ön, én is írásban szölok önhöz, az idegen asszonyhoz, akit nem ismerek, de aki átkot szór felém és mérhetetlenül gyűlöl engem.

Pedig nincs igaza; nem vagyok, mint hiszi, s írja, orvul támadó, suttymban tervet forraló aki előre kiszámított csapásokat mérek a védtelenre.

Várjon! Meghallgatás nélkül ne szórja rám kispolgári erkölcsének sebzó nyilat.

Gondolozzék előbb s érezen. Mérlegelje saját emberi gyöngeségeinek mértékével azt, hogy akaratomon kívül eső, parancsoló erő kényszere alatt lettem szeretőjévé urának, törvénytelen szerelmese törvényes férjének.

Ön, hogy e vallomást most nyersen, szinte fölynyesen hallja tölem, bizonyára jajong vagy átkozódik.... Ki tehet róla? Ön kívánta ezt így, asszonyom.

Ime gyónok, figyeljen!
Különös teremtés vagyok. Ilyen voltam egész életemben. Emlékszem, alig hét éves koromban, az iskolaigazgató egyszer így szólt édes anyámhoz:

— Milyen nagy kár, hogy nem fiúnak született; túnémenyes esze van....

És azóta sokszor megismétlődött ez a mondat, más alakban, egyebütt.

Nem firtatom, mennyi az igazság benne, de tény, hogy mindig küllönben tartottak a velem egykoruaknál; magam is úgy érzem, hogy küllönbözöm másoktól és egyéniségem nem hasonlít senkihez.

Számtalan eltörő, össze nem egyeztethető jelenség váltakozik éneben. Olyanok, mintha vérszejtje a fényes, hideg észak és a perzselő dél lánghevének kristálygyöngyeiből lennének egymáshoz illesztve. Agrostjaim pedig ismerős és soha nem látott fajok keveredése volna.

Tűz és jég csapok bennem. Zúrzavaros, vad bachanaliba csapó érzések, sokat ígéro nagy, ideges gondolatok villamos szikrái vibrálnak bennem, akár egy színes reflektorban.

Nyughatatlan, örökké kutató vagyok s sohase pihenek; keresem a rosszban a jót, a gondolatban a nagyot, az érzésben a szépet, az életben a valóságot és mindenben az igazságot.

Pihenésre nem szomjuhozó lázas vérem egyre hajt küzdelemből-küzdelembe; a veszedelmes, járhatlan utakon törtetek előre! Ez az ut a legkedvesebb nekem! Nemzője nagy érzelmeink gondolatoknak, amelyekben benne lüktet fiatal életem éltető eleme — a forróság.

Taposva idegen, messze területeken, így szegődtem a joggatlanul lenyűgözöttek millióinak táborába.

Megelőzöttek, kinevettek, sokszor megvetettek érette, ki törődött mindezzel? Megtanultam férfimódra küzdeni, a támadó-parittyautéket könnyű kézzel visszavarni; erős akaratú és öntudatosággal felgyervekzem mentem előre, mindig csak előre, boldogan és büszkén.

... Így multak hosszú esztendőik....

Munka, küzködés, megpróbáltatás, távoli célok jöttének siettetése, a mindezeket átölő emberiség-szeretet sok vajudó, forró érzést pihentetett el bennem.

Eleinte nehezen sikerült a mindjobban feltöltő érzések lecsendesítése, a mindinkább gyűllekező forróság visszafojtása, de végül erőszakkal, durván, mégis csak visszakergettem a nyüggösködő jövevényeket.

Hogy mennyi kínos vergődésembe került mindez, azt ön, asszonyom, aligha éri át.

Erővel elhessegetni az ifjuság kedves, semmivel sem pótolható, tisztavirág életű pajzánkodásait, az édes, apró gyönyöröket, fájdalmas lelki élettél jár.

És mégis megtettem.
Pedig mennyire fojtogatott a szerelem-vágy....

Később, amikor már kigyultak bennem asszonyiasságom első tüzei, rejtelmes, színes sejtések szálltak meg.... Hatalmas kerített éjszakaiamat, a vágyforraló fekete birodalmat, rátelepedtek keskeny leánygyamra és így nyugtalanul vergődve, kicserepedett ajakkal éreztem a forró vágyakozások körülnyaldosó szenvedélyét.

És kísérgettem mindmegannyi esztelen érzés és gondolat, ami ott settenkedik minden leány mögött, de amit a leányok szegényükben sohaseszoktak bevallani

De egyszer csak visszatertek hozzám ujra a vágyak és érzések, a forrók, a nagyok, a könynyelműek és bolondosok, hogy megújhdott erővel kacérkodjanak velem.

Ekkor körültekintem. Kerestem. Kerestem a férfit. A férfit: a gyengédet, a jót, a nagyot, az utólerhetetlen és csókost vagy az önzőt, a durvát, a kegyetlenkedőt.... Mindegy: csak nálammal erősebb legyen, meghajlásra kényszerítsen, hogy felnézhesek rá, szeressem — szeressen.

...És jött az ura.... a gyengéd, nagy és erős egy személyben. Jött és úgy köszöntöttük egymást, mint régi jó barátok, bizalmasan, szeretettel....

Ugy éreztük, mintha réges-rég, a történelem előtti időkben már találkoztunk volna. Őh, be furcsa érzés volt ez, asszonyom....

Marjanka és Ustyenka, kik mindent hallottak, alig tarthattak vissza kacajukat. Amióta megtudták, hogy Olenin lovat ajándékozott Lukásának, nagyobb előzékenységgel bántak vele, mint azelőtt; különösen a házigazda.

— Soha életemben nem próbálkoztam ilyen munkával — szabadkozott Olenin. Észrevette Marjanka két ingét s piros kendőjét; lehajolt, hogy jobban a szekér alá láthasson.

— Jöjjön, majd adok önnek barackot!

— Ez olyan régi kozák szokás, hogy a vendéget barakkal kínálják meg — erősítette a tanítót. Röstelte, hogy a felesége olyan csekélységgel akart kedveskedni Oleninnek. — Ostoba asszonyok! Odahaza anaszt is ehetik, ugy-e bár, nem csak barackot.

— Akkor oda megyek, talán tudok még ma löni egy pár nyulat. — Megemelte kalapját s el sietett a zöld szőlőbokrok között.

A nap már lefelé járt, amikor Olenin visszatért házigazdája szőlőjébe. Messziről észrevette a leány két ingét, kirívó piros kendőjét.

Hozzáment. A leány zavarba jött, leturte felgyürt ingujját s gyorsan vagdalta le a szőlőfürtöket. Anélkül, hogy letette volna kosarárt, bárságosan mosolygott Oleninre. Azután tovább dolgozott. Olenin ledobta fegyverét, azután közelebb lépett a leányhoz. Nem tudta, miről kezdjen el beszélni.

— Még meglősz valakit a puskáddal — nevette rá Marjanka.

— Nincs meglőtve.

— Segíts, ha nincs jobb dolgod!

— Olenin kis zsebkést vett elő, azzal vagdosta le a szőlőfürtöket. — Akármilyen, levághatom? Nem baj, ha zöld is?

A leány elvette kezéből, hogy megnézzé. Olenin megragadta kezét: a leány mosolyogva nézett rá s nem húzta vissza.

— Mikor mész férjhez?

Marjanka nem felelt, komoly tekintettel nézett Oleninre.

— Szereted Lukásat?

— Mi közöd hozzá?

— Csak úgy kérdezem; hiszed, hogy irigylem Lukásat?

— Igazán?

— Nagyon szép lány vagy, — mosolygott rá Olenin.

— Olyan vagyok, amilyen vagyok, semmi gondod rá. Mit csufolod!

— Én csufolodom? Ha tudnád, hogy én... Elakadt. Hangja banálisnak, szentimentálisnak tűnt fel önmaga előtt; érezte, mennyire nem a kifejezése annak a benső érzésvilágnak, egész lelkületének.

— Nem is képeled, mit tudnék érteni elkövetni.

— Hallgass! Ne gonyolj! — mondta a leány. Arca, hullámzó keble, villámoló szeméi mást látszottak mondani. Tágra nyitott szemekkel bámult Oleninre.

Olenin egyszerre különös szomorúságot érzett szívében. Minek mondja ő mindezt? Mint ha hizelegni akarna a leánynak; mintha banális ostobaságot feesegett volna — gondolta magában. Talán előre tudta a leány, hogy ezt fogja neki mondani, ugyan ezeket a szavakat, ugyan ezzel az elfoglaltsággal — töprendezett tovább.

— Gyere ide Mitrij Andrejits — hallatszott Ustyenka csengő hangja. — Gyere ide segíts nekem, magam vagyok csak.

Olenin nem felelt. Marjanka tovább szedte a szőlőfürtöket; néha megállt s erősen Olenin szemébe nézett, de csak egy pillanattal. Olenin ismét a leányhoz lépett, valamit akart neki mondani, de azután mást gondolhatott; vállára vette fegyverét s gyors lépésekkel hagyta el a kertet.

Két ízben is megállt és hallgatott. A leányok kacagni kezdtek... Tovább ment... Visszatért az erdőbe, nem akart vadászni; maga sem tudta, miért ment oda. Késő este tért haza. Amikor áthaladt az udvaron, a nyitott ajtón kilátszott Marjanka kék inge. Hangosan kiáltott Wanjusára, azután kiült a rendes helyé... A háznépe is későn jöttek meg. Marjanka kétszer is elment előtte. Olenin mindenütt követte tekintetével, de nem merde őt megszólítani. Később lement az udvarba, de Marjanka nem jött ki többé. Egész éjjel kinn járt az udvarban, hallgatott. Az istálló felől jött a füzet, mire odaért. A tehének nyugodtan kérődztek; az egyik bivaly tehén fel akart keln: előbb első lábaira támaszkodott, visszacsuszolt, aztán egyszerre ugrott fel, bozontos farkával csapkodta az almot, később újra lefeküdt. Olenin szórakozottan nézte végig, azután visszament az udvarba. Gondolkozott, vajjon reggelig fenn maradjon-e? Amikor újra neszt hallott... Azután Marjanka ablakához ment, halkan megkopogtatta, visszafutott az ajtóhoz s ott újra kopogtatott. Visszafajított lélekzettel hallgott. Nemsokára hallotta Marjanka léptét, a mint az ágyból kelt fel. Féltreolta a zárt s kinyitotta az ajtót.

— Hallgass! Ne gonyolj! — mondta a leány. Arca, hullámzó keble, villámoló szeméi mást látszottak mondani. Tágra nyitott szemekkel bámult Oleninre.

Olenin egyszerre különös szomorúságot érzett szívében. Minek mondja ő mindezt? Mint ha hizelegni akarna a leánynak; mintha banális ostobaságot feesegett volna — gondolta magában. Talán előre tudta a leány, hogy ezt fogja neki mondani, ugyan ezeket a szavakat, ugyan ezzel az elfoglaltsággal — töprendezett tovább.

— Gyere ide Mitrij Andrejits — hallatszott Ustyenka csengő hangja. — Gyere ide segíts nekem, magam vagyok csak.

Olenin nem felelt. Marjanka tovább szedte a szőlőfürtöket; néha megállt s erősen Olenin szemébe nézett, de csak egy pillanattal. Olenin ismét a leányhoz lépett, valamit akart neki mondani, de azután mást gondolhatott; vállára vette fegyverét s gyors lépésekkel hagyta el a kertet.

Két ízben is megállt és hallgatott. A leányok kacagni kezdtek... Tovább ment... Visszatért az erdőbe, nem akart vadászni; maga sem tudta, miért ment oda. Késő este tért haza. Amikor áthaladt az udvaron, a nyitott ajtón kilátszott Marjanka kék inge. Hangosan kiáltott Wanjusára, azután kiült a rendes helyé... A háznépe is későn jöttek meg. Marjanka kétszer is elment előtte. Olenin mindenütt követte tekintetével, de nem merde őt megszólítani. Később lement az udvarba, de Marjanka nem jött ki többé. Egész éjjel kinn járt az udvarban, hallgatott. Az istálló felől jött a füzet, mire odaért. A tehének nyugodtan kérődztek; az egyik bivaly tehén fel akart keln: előbb első lábaira támaszkodott, visszacsuszolt, aztán egyszerre ugrott fel, bozontos farkával csapkodta az almot, később újra lefeküdt. Olenin szórakozottan nézte végig, azután visszament az udvarba. Gondolkozott, vajjon reggelig fenn maradjon-e? Amikor újra neszt hallott... Azután Marjanka ablakához ment, halkan megkopogtatta, visszafutott az ajtóhoz s ott újra kopogtatott. Visszafajított lélekzettel hallgott. Nemsokára hallotta Marjanka léptét, a mint az ágyból kelt fel. Féltreolta a zárt s kinyitotta az ajtót.

— Hallgass! Ne gonyolj! — mondta a leány. Arca, hullámzó keble, villámoló szeméi mást látszottak mondani. Tágra nyitott szemekkel bámult Oleninre.

Olenin egyszerre különös szomorúságot érzett szívében. Minek mondja ő mindezt? Mint ha hizelegni akarna a leánynak; mintha banális ostobaságot feesegett volna — gondolta magában. Talán előre tudta a leány, hogy ezt fogja neki mondani, ugyan ezeket a szavakat, ugyan ezzel az elfoglaltsággal — töprendezett tovább.

— Gyere ide Mitrij Andrejits — hallatszott Ustyenka csengő hangja. — Gyere ide segíts nekem, magam vagyok csak.

Olenin nem felelt. Marjanka tovább szedte a szőlőfürtöket; néha megállt s erősen Olenin szemébe nézett, de csak egy pillanattal. Olenin ismét a leányhoz lépett, valamit akart neki mondani, de azután mást gondolhatott; vállára vette fegyverét s gyors lépésekkel hagyta el a kertet.

Két ízben is megállt és hallgatott. A leányok kacagni kezdtek... Tovább ment... Visszatért az erdőbe, nem akart vadászni; maga sem tudta, miért ment oda. Késő este tért haza. Amikor áthaladt az udvaron, a nyitott ajtón kilátszott Marjanka kék inge. Hangosan kiáltott Wanjusára, azután kiült a rendes helyé... A háznépe is későn jöttek meg. Marjanka kétszer is elment előtte. Olenin mindenütt követte tekintetével, de nem merde őt megszólítani. Később lement az udvarba, de Marjanka nem jött ki többé. Egész éjjel kinn járt az udvarban, hallgatott. Az istálló felől jött a füzet, mire odaért. A tehének nyugodtan kérődztek; az egyik bivaly tehén fel akart keln: előbb első lábaira támaszkodott, visszacsuszolt, aztán egyszerre ugrott fel, bozontos farkával csapkodta az almot, később újra lefeküdt. Olenin szórakozottan nézte végig, azután visszament az udvarba. Gondolkozott, vajjon reggelig fenn maradjon-e? Amikor újra neszt hallott... Azután Marjanka ablakához ment, halkan megkopogtatta, visszafutott az ajtóhoz s ott újra kopogtatott. Visszafajított lélekzettel hallgott. Nemsokára hallotta Marjanka léptét, a mint az ágyból kelt fel. Féltreolta a zárt s kinyitotta az ajtót.

— Hallgass! Ne gonyolj! — mondta a leány. Arca, hullámzó keble, villámoló szeméi mást látszottak mondani. Tágra nyitott szemekkel bámult Oleninre.

Olenin egyszerre különös szomorúságot érzett szívében. Minek mondja ő mindezt? Mint ha hizelegni akarna a leánynak; mintha banális ostobaságot feesegett volna — gondolta magában. Talán előre tudta a leány, hogy ezt fogja neki mondani, ugyan ezeket a szavakat, ugyan ezzel az elfoglaltsággal — töprendezett tovább.

— Gyere ide Mitrij Andrejits — hallatszott Ustyenka csengő hangja. — Gyere ide segíts nekem, magam vagyok csak.

Olenin nem felelt. Marjanka tovább szedte a szőlőfürtöket; néha megállt s erősen Olenin szemébe nézett, de csak egy pillanattal. Olenin ismét a leányhoz lépett, valamit akart neki mondani, de azután mást gondolhatott; vállára vette fegyverét s gyors lépésekkel hagyta el a kertet.

Két ízben is megállt és hallgatott. A leányok kacagni kezdtek... Tovább ment... Visszatért az erdőbe, nem akart vadászni; maga sem tudta, miért ment oda. Késő este tért haza. Amikor áthaladt az udvaron, a nyitott ajtón kilátszott Marjanka kék inge. Hangosan kiáltott Wanjusára, azután kiült a rendes helyé... A háznépe is későn jöttek meg. Marjanka kétszer is elment előtte. Olenin mindenütt követte tekintetével, de nem merde őt megszólítani. Később lement az udvarba, de Marjanka nem jött ki többé. Egész éjjel kinn járt az udvarban, hallgatott. Az istálló felől jött a füzet, mire odaért. A tehének nyugodtan kérődztek; az egyik bivaly tehén fel akart keln: előbb első lábaira támaszkodott, visszacsuszolt, aztán egyszerre ugrott fel, bozontos farkával csapkodta az almot, később újra lefeküdt. Olenin szórakozottan nézte végig, azután visszament az udvarba. Gondolkozott, vajjon reggelig fenn maradjon-e? Amikor újra neszt hallott... Azután Marjanka ablakához ment, halkan megkopogtatta, visszafutott az ajtóhoz s ott újra kopogtatott. Visszafajított lélekzettel hallgott. Nemsokára hallotta Marjanka léptét, a mint az ágyból kelt fel. Féltreolta a zárt s kinyitotta az ajtót.

— Hallgass! Ne gonyolj! — mondta a leány. Arca, hullámzó keble, villámoló szeméi mást látszottak mondani. Tágra nyitott szemekkel bámult Oleninre.

Olenin egyszerre különös szomorúságot érzett szívében. Minek mondja ő mindezt? Mint ha hizelegni akarna a leánynak; mintha banális ostobaságot feesegett volna — gondolta magában. Talán előre tudta a leány, hogy ezt fogja neki mondani, ugyan ezeket a szavakat, ugyan ezzel az elfoglaltsággal — töprendezett tovább.

— Gyere ide Mitrij Andrejits — hallatszott Ustyenka csengő hangja. — Gyere ide segíts nekem, magam vagyok csak.

(Folytatjuk.)

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Midőn a nem-szocialista dicséri a kapitalista kormány uralmát, hogy nemzetközi békét óhajt és erre a szocialista azt bizonyítja, hogy míg a kapitalizmus otthon harcot terem, nem kereshet békét idegenben: "Fanatikus!" rá a haragos — cáfolat.

— És így tovább... —

Volt idő, mikor az a név "keresztény", meggyalázó volt arra, akire mondták. És jött idő, mikor a keresztény név tiszteletet és érdemet jelentett. Volt idő, mikor a nevet "protestáns" gunyból használták és azt jelentette, hogy az illető ész és értelem nélkül beszél; és jött idő, mikor e szó az értelmesség meghatározója lett.

A spanyolok "koldusok"-nak nevezték el a déli felkelőket, a kik megtartották a nevet és meg is szereztek az egész félszigetet.

"Tetovált öszvér" volt a gunyveve a dél-amerikainak, amelylyel őt a spanyol illette. S jött idő, midőn a tetovált öszvérek mindenükké kiforgatták a spanyolokat.

Igy lesz ez a szocialistákkal is. A mostani generáció fanatikusoknak nevezi őket, gunyvól beszél róluk, lelkicsinylt törekvéseiket — pedig el fog jönni az idő, mikor e fanatikusoké lesz a világ.

Asz eszmék birodalmainak megdöntő hatalmát sem fegyverrel, sem ágyúkkal megállítani nem lehet. A fanatikusoké a jövő, az ő vállalkozásuk a civilizáció s ők viszik az emberiséget a megváltás felé.

Terjesszék a „Népakarat”-ot.

(Folytatjuk.)

volna szüksége, hogy teljesen kisugározzék. Ha e kisugárzást gyorsítani lehetne, úgy hogy néhány óra alatt következne be, akkor óriási erőt lehetne nyernünk, nem kevesebbet, mint 372 milliárd kilogrammért. Lebon, francia fizikus kiszámította, hogy mennyi erőt lehetne nyernünk, ha egy gramm rezet egy másodperc alatt kisugározathatnánk. Arra az eredményre jutott, hogy emellett 6800 millió lőerőt nyerhetünk, mely erő elég volna egy 500 tonnás tehervonatot 36 km-nyi sebességgel 4 és egy negyedszer a föld körül hajtani. Ha szénnel adnák az erőt e vonat hajtásához, 28,300 mm. szén lenne szükséges.

Egyelőre mindez fantazmagória. Minthogy azonban már sikerült a radioaktív testek kisugárzását gyorsítani, a probléma megoldása idő kérdése és amint gazdasági viszonyaink megkivánják, a megoldás is be fog következni.

Hogy miképpen alakulnak majd szociális viszonyaink, midőn a mai érez és millió-szorosával rendelkezünk és midőn ezek az erők sokkal-sokkal kevesebb megerőltetéssel produkálnak, mint most a szén, midőn nem lesz szükség arra, hogy millió és millió embert a föld alatt és a föld fölött rabszolgaságban tartunk, midőn a hatalmi arányok szükségképpen mások lesznek, erre feleljenek azok, kik amai viszonyokat örök és változatlanok tüntetik fel. Hogyha azonban ezek az urak azt mesélnek, hogy azok az erők, melyekről beszélnek — Lebon intratimoztikusi erőket nevezi őket — utópia, emlékeztetnek őket arra, hogyha a 16. század nyárspolgárának gőzkalapácsokról, elektromotorokról, telefonról beszéltek volna, hársány kacaj lett volna a válasz és ha az akkori idők grand-seigneur-jének mai szociális viszonyainkról beszéltek volna, a vakmerőnek a fejét leütötte volna, míg a mi nagyuraink megelégednek azzal, hogy mindazokat, akik a fennálló viszonyok változtatásáról beszélnek, lázítókként becsmarják.

